

पशुसंवर्धन विभागांतर्गत संस्थांना आवश्यक औषधे, हत्यारे, अवजारे, उपकरणे, रंगद्रव्ये, रसायने, यंत्रसामुग्री, लस, पशुखाद्य, वैरणीची बियाणे, इत्यादी खरेदीसाठी प्रशासकीय खरेदी समिती, तांत्रिक विनिर्देश (Technical Specifications) ठरविण्यासाठी तांत्रिक विनिर्देश समिती व इतर समित्या गठीत करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन

कृषि, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग

शासन निर्णय क्रमांक : संकीर्ण - २०१६/ प्र.क्र. १९ / पदुम-४,

मादाम कामा रोड, हुतात्मा राजगुरु चौक ,

मंत्रालय विस्तार, मुंबई - ४०० ०३२.

दिनांक : १३ मे, २०१६.

वाचा :- १. शासन निर्णय , उद्योग , उर्जा व कामगार विभाग क्र .भांखस-२०१४/प्र.क्र .८२/ भाग-III / उद्योग-४, दि.३०.१०.२०१५.

२. शासन निर्णय, कृषि, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग क्र.

डीआयएस- २०१५/ प्र.क्र. ४३५/ पदुम-४, दि. ०५.०३.२०१०.

प्रस्तावना :-

वाचा २ येथील शासन निर्णयान्वये पशुवैद्यकीय संस्थांना लागणारी औषधे, हत्यारे, अवजारे, उपकरणे, रंगद्रव्ये, रसायने, यंत्रसामुग्री, लस, पशुखाद्य, वैरणीची बियाणे, इत्यादी खरेदी करण्यासाठी आयुक्त पशुसंवर्धन, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांच्या अध्यक्षतेखाली समिती गठीत करण्यात आलेली असून सदर समितीकडून दर करार करण्याची कार्यवाही करण्यात येते.

उद्योग, उर्जा व कामगार विभागाच्या वाचा-१ येथील दि. ३०.१०.२०१५ च्या शासन निर्णयान्वये शासकीय विभागांनी करावयाच्या कार्यालयीन खरेदीसाठीच्या कार्यपद्धतीची नियमपुस्तिका प्रसिध्द केली आहे. सदर नियमपुस्तिकेच्या परिच्छेद क्र. २.९.२ येथे नमुद केल्यानुसार पशुसंवर्धन विभागांतर्गत कार्यरत पशुवैद्यकीय संस्थांना आवश्यक विविध औषधी, रसायने, लसी, रंगद्रव्ये, पशु-पक्षी खाद्य, बियाणे तसेच, साधन सामुग्री, हत्यारे, अवजारे, उपकरणे, यंत्रसामुग्री, इत्यादींची खरेदी करण्यासाठी राज्यस्तरीय प्रशासकीय विभाग खरेदी समिती गठीत करणे व हत्यारे, अवजारे, उपकरणे, यंत्रसामुग्री खरेदी करण्यासाठी विभागाची गरज विचारात घेवून त्या अनुषंगाने निपक्षपातीपणे तांत्रिक विनिर्देश (Technical Specifications) ठरविण्यासाठी तांत्रिक विनिर्देश समिती व अन्य समित्या गठीत करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती. त्या अनुषंगाने, खालीलप्रमाणे शासन निर्णय निर्गमित करण्यात येत आहे.

शासन निर्णय :-

पशुसंवर्धन विभागांतर्गत संस्थांना आवश्यक विविध औषधी, रसायने, लसी, रंगद्रव्ये, पशु-पक्षी खाद्य, बियाणे तसेच, साधन सामुग्री हत्यारे, अवजारे, उपकरणे, यंत्रसामुग्री, इत्यादींची खरेदी करण्यासाठी पुढीलप्रमाणे राज्यस्तरीय प्रशासकीय विभाग खरेदी समिती गठीत करण्यात येत आहे.

(अ)राज्य स्तरीय प्रशासकीय विभाग खरेदी समिती

१. आयुक्त, पशुसंवर्धन, महाराष्ट्र राज्य, पुणे : अध्यक्ष
२. उपसचिव (पशुसंवर्धन) कृषि, पशुसंवर्धन, दुग्ध व्यवसाय विकास व मत्स्य व्यवसाय विभाग, मंत्रालय, मुंबई. : सदस्य
३. उपआयुक्त पशुसंवर्धन (रोगनियंत्रण) / (पशुधन) / उपसंचालक (वैरण विकास), आयुक्त, पशुसंवर्धन, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांचे कार्यालय : सदस्य सचिव
४. सहाय्यक संचालक (लेखा), आयुक्त, पशुसंवर्धन, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांचे कार्यालय : सदस्य
५. उद्योग सहसंचालक (भा.ख.) / उद्योग संचालनालयाचा प्रतिनिधी : निमंत्रित
६. सहआयुक्त, अन्न व औषध प्रशासन विभाग, : निमंत्रित
७. तांत्रिक तज्ञ (आवश्यकता असल्यास) : निमंत्रित

राज्यातील सर्व पशुवैद्यकीय दवाखाने व इतर संस्था यांना आवश्यक असलेल्या सर्व आवश्यक समान (Common Items) बाबींच्या खरेदी प्रक्रियासंदर्भात राज्यस्तरीय प्रशासकीय विभाग खरेदी समितीने कार्यवाही करावी.

तसेच, उद्योग, उर्जा व कामगार विभागाच्या वाचा-१ येथील दि. ३०.१०.२०१५ च्या शासन निर्णयान्वये शासकीय विभागांनी करावयाच्या कार्यालयीन खरेदीसाठीच्या कार्यपद्धतीची नियमपुस्तिकेमधील परिच्छेद क्र. २.९.२ येथे नमुद केल्यानुसार पशुसंवर्धन विभागास खरेदी करावयाच्या हत्यारे, अवजारे, उपकरणे, यंत्रसामुग्री बाबत निपक्षपातीपणे तांत्रिक विनिर्देश (Technical Specifications) ठरविण्यासाठी पशुसंवर्धन विभागांतर्गत खालीलप्रमाणे तांत्रिक विनिर्देश समिती गठीत करण्यात येत आहे.

(ब)तांत्रिक विनिर्देश समिती

१. अतिरिक्त आयुक्त पशुसंवर्धन : अध्यक्ष
२. प्रादेशिक सहआयुक्त पशुसंवर्धन, नाशिक विभाग, नाशिक : सदस्य
३. पशुसंवर्धन उपआयुक्त (रोग नियंत्रण कक्ष / पशुधन कक्ष) / उपसंचालक (वैरण विकास), आयुक्त पशुसंवर्धन, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांचे कार्यालय : सदस्य सचिव
४. सहाय्यक आयुक्त पशुसंवर्धन, जिल्हा पशुवैद्यकीय सर्वचिकित्सालय, पुणे : सदस्य
५. विभाग प्रमुख (औषधीशास्त्र) / विभाग प्रमुख (शल्यचिकित्सा) / पशु व्यवस्थापन विभाग, के.एन.पी. पशुवैद्यकीय महाविद्यालय, शिरवळ, जि. सातारा : निमंत्रित
६. विभाग प्रमुख (Instrumentation), अभियांत्रिकी महाविद्यालय (COEP), पुणे : निमंत्रित

तांत्रिक विनिर्देश समितीची कार्यपद्धती :-

१. पशुसंवर्धन विभागांतर्गत संस्थांना दैनंदिन पशुरुग्ण सेवेच्या कामकाजासाठी खरेदी प्रस्तावित केलेल्या हत्यारे, अवजारे, उपकरणे व यंत्रसामुग्रीची उपयुक्तता तपासून त्यांचे तांत्रिक विनिर्देश (Technical Specifications) अंतिम करणे.
२. खरेदी प्रस्तावित केलेल्या हत्यारे, अवजारे, उपकरणे, यंत्रसामुग्री ऐवजी सद्यःस्थितीत बाजारपेठेत उपलब्ध असलेल्या व नवीन तंत्रज्ञान उपयोगात आणून बनविलेल्या जास्त उपयुक्त हत्यारे, अवजारे, उपकरणे, यंत्रसामुग्रीचा सर्वकष आढावा घेवून त्याच्या खरेदीबाबत अभिप्राय देणे.
३. खरेदी प्रस्तावित असलेल्या हत्यारे, अवजारे, उपकरणे, यंत्रसामुग्रीचे बाजारातील प्रचलित दरांची पडताळणी करणे व त्यांची कामगिरी (Performance) तपासून हत्यारे, अवजारे, उपकरणे, यंत्रसामुग्रीची खरेदी सुचविणे.
४. उपलब्ध हत्यारे, अवजारे, उपकरणे, यंत्रसामुग्रीची विक्रीपश्चात सेवा, सुट्या भागांची उपलब्धता, हमी कालावधी (वॉरन्टी पिरियड), इ. सर्व बाबींचा विचार करून उपयुक्त हत्यारे, अवजारे, उपकरणे, यंत्रसामुग्रीचे तांत्रिक विनिर्देश (Technical Specifications) अंतिम करणे.
५. किमान देखभाल व दुरुस्तीचा खर्च लागत असलेली तसेच, जेथे लागू होईल तेथे इंधन वापर किफायतशिर (Fuel Efficient) असलेली उपकरणे, यंत्रसामुग्रीची प्राधान्याने निवड करणे.
६. हत्यारे, अवजारे, उपकरणे, यंत्रसामुग्रीचे घटक भाग उच्च प्रतीच्या गुणवत्तेचे तपासून अशा हत्यारे, अवजारे, उपकरणे, यंत्रसामुग्रीची निवड करणे.

(क) स्थानिक खरेदी समिती

स्थानिक स्तरावर (प्रादेशिक / जिल्हा स्तरावर / क्षेत्रिय कार्यालय स्तरावर जसे की, रोग अन्वेषण विभाग, पुणे, पशुवैद्यकीय जैव पदार्थ निर्मिती संस्था, पुणे, राज्यस्तरीय प्रशिक्षण केंद्र, पुणे इ.) खरेदी प्रक्रिया राबविणेसाठी खालीलप्रमाणे समिती गठीत करण्यात येत आहे.

(१) प्रादेशिक स्तरावरील खरेदी समिती.

१. प्रादेशिक पशुसंवर्धन सहआयुक्त, संबंधित विभाग	-	अध्यक्ष
२. उद्योग सहसंचालक (संबंधित विभागीय / त्यांचे प्रतिनिधी)	-	सदस्य
३. विभागीय अधिकारी (लेखा व कोषागार विभाग) / प्रतिनिधी	-	सदस्य
४. जिल्हा पशुसंवर्धन उपआयुक्त, संबंधित जिल्हा	-	सदस्य
५. सहायक आयुक्त पशुसंवर्धन, संबंधित कार्यालय	-	सदस्य सचिव

(२) जिल्हा स्तरावर खरेदी समिती.

१. जिल्हा पशुसंवर्धन उपआयुक्त, संबंधित जिल्हा	-	अध्यक्ष
२. महाव्यवस्थापक (जिल्हा उद्योग केंद्र) / प्रतिनिधी	-	सदस्य
३. लेखाधिकारी (लेखा व कोषागार विभाग) / प्रतिनिधी	-	सदस्य
जिल्हा कोषागार कार्यालय		
४. सहायक आयुक्त, जिल्हा पशुसंवर्धन उपआयुक्त कार्यालय/	-	सदस्य सचिव
सहायक आयुक्त पशुसंवर्धन, जिल्हा पशुवैद्यकीय		
सर्वचिकीत्सालय/ तालुका लघु पशुवैद्यकीय सर्वचिकीत्सालय		

राज्यस्तरीय प्रशासकीय विभाग खरेदी समितीने केलेल्या खरेदी प्रक्रियेव्यतिरिक्त काही वैशिष्ट्यपूर्ण / अपवादात्मक परिस्थितीत एखाद्या संस्थेस एखादी बाब अत्यावश्यक असल्यास त्या अनुषंगाने खरेदी प्रक्रिया प्रादेशिक स्तरावरील / जिल्हा स्तरावरील खरेदी समितीने करावी.

समित्यांची वित्तीय मर्यादा

उद्योग, उर्जा व कामगार विभागाच्या दि. ३०.१०.२०१५च्या शासन निर्णयासोबतच्या नियमपुस्तिकेतील परिच्छेद क्र .२.९.३ अन्वये, सदर समित्यांना खालीलप्रमाणे वित्तीय मर्यादा प्रदान करण्यात येत आहेत.

पशुवैद्यकीय संस्थांच्या दैनंदिन परिचालनासाठी आवश्यक असलेल्या औषधी, रंगद्रव्ये, रसायने, लसी, पशुखाद्य, बियाणे तसेच, हत्यारे, अवजारे, उपकरणे व अनुषंगिक साधनसामुग्री खरेदीसाठी एकत्रित खरेदी रक्कमेच्या संदर्भात विविध समित्यांना खालीलप्रमाणे वित्तीय मर्यादेचे अधिकार प्रदान करण्यात येत आहेत.

१. राज्य स्तरावरील समिती	पुर्ण अधिकार
२. प्रादेशिक स्तरावरील समिती	रु. ५० लाखावरील व १ कोटीच्या आंत
३. जिल्हा स्तरावरील समिती	रु.५० लाखापर्यंत

वरीलप्रमाणे वित्तीय मर्यादा ही विविध खरेदी समित्यांना खरेदी प्रक्रिया पार पाडण्यासाठी प्रदान करण्यात येत असून सदर प्रक्रियेच्या अंती संबंधित कार्यालयाने वित्तीय अधिकार नियम पुस्तिका १९७८ , तसेच, वित्त विभागाने त्यामध्ये वेळोवेळी केलेल्या सुधारणेच्या आधिन राहून प्रदान केलेल्या वित्तीय अधिकारांनुसार वित्तीय मंजूरीचे अधिकार ज्या प्राधिकाऱ्यांस आहेत त्यांची मंजूरी प्राप्त करून घ्यावी .

उद्योग, उर्जा व कामगार विभागाच्या दि. ३०.१०.२०१५ च्या शासन निर्णयासोबतच्या नियमपुस्तिकेत विहित केलेल्या खरेदी कार्यपद्धतीचा अवलंब करून खरेदी करावयाच्या बाबी संबंधित सर्व निर्णय समितीला घेता येईल. जर खरेदीचे अंदाजित मूल्य रुपये दहा लाखा पेक्षा (रु. १०.०० लाख) कमी असेल तर, विभाग प्रमुखाला खरेदीसंबंधी प्रशासकीय विभागीय खरेदी समितीची बैठक न बोलविता निर्णय घेण्याचा अधिकार असेल.

या बाबतीत कोणतीही तफावत असल्यास, विकास आयुक्त (उद्योग) यांचे मार्गदर्शन घेणे आवश्यक असेल. खरेदी समिती ही खरेदी प्रक्रियेच्या सर्व टप्प्यांची म्हणजे तपशीलवार वैशिष्ट्यांना अंतिम स्वरूप देण्यापासून ते निविदा प्रक्रियेनंतरच्या संबंधित सर्व निर्णयांसाठी जबाबदार राहिल.

कृषि, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभागाचा वाचा-२ येथील शासन निर्णय दि.५.३.२०१० मधील मुद्या क्र. २, ४ ते ६, ८ ते १६, १९ ते २९ या मध्ये कोणताही बदल करण्यात येत नाही. तथापि, खालील मुद्यांमध्ये अंशतः बदल करण्यात येत आहे.

मुद्या क्र. १ मध्ये नमूद समिती रद्द करण्यात येत आहे असून राज्य स्तरीय प्रशासकीय विभाग खरेदी समितीस याबाबतचे अधिकार प्रदान करण्यात येत आहेत.

मुद्या क्र ३ .येथील मजकूराऐवजी “औषधी, रसायने, लसी, रंगद्रव्ये, पशु-पक्षी खाद्य, बियाणे तसेच, साधन सामुग्री, हत्यारे, अवजारे, उपकरणे, यंत्रसामुग्री, इत्यादी खरेदीस्तव निविदा बोलाविणे व दर कराराची कार्यवाही उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभागाच्या शासन निर्णय क्र. भांखसं-२०१४/

प्र.क्र. ८२/ भाग-III/ उद्योग-४ दि. ३० ऑक्टोबर, २०१५ सोबतच्या कार्यालयीन खरेदीसाठीच्या कार्यपद्धतीची नियम पुस्तिकेमध्ये दिलेल्या कार्यपद्धतीनुसार करण्यात यावी.” असे वाचावे.

मुद्दा क्र. ७ येथील नमूद मजकुराऐवजी “जेथे संख्याकराराऐवजी दर करार करणे आवश्यक असेल तेथे अशा दर कराराची मुदत जास्तीत जास्त १ वर्षासाठी असावी.”, असे वाचावे.

मुद्दा क्र. १७ येथील मजकुरातील “तसेच, उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभागाच्या शासन निर्णय दि. २ जानेवारी, १९९२ मधील कलम ८.३ मधील (फ) मध्ये विहित करण्यात आलेल्या वित्तीय मर्यादेतच अशी खरेदी करण्यात यावी.” हा मजकूर वगळण्यात यावा.

मुद्दा क्र. १८ येथील मजकूर वगळण्यात येत असून याऐवजी “आय एस आय चिन्हांकित (Mark) असलेली उत्पादने खरेदीच्या अनुषंगाने उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभागाच्या शासन निर्णय क्र. भांखसं-२०१४/प्र.क्र. ८२/ भाग-III/ उद्योग-४ दि. ३० ऑक्टोबर, २०१५ सोबतच्या कार्यालयीन खरेदीसाठीच्या कार्यपद्धतीची नियम पुस्तिकेमधील परि. क्र. ३.१.१.१ येथील मार्गदर्शक सूचनांप्रमाणे कार्यवाही करण्यात यावी.” असे वाचावे.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक क्र. २०१६०५१३१५३१४३५३०१ असा आहे. सदर शासन निर्णय डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून निर्गमित करण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(श.मा.साठे)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत -

१. मा. मंत्री (पदुम), महाराष्ट्र राज्य, यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई -३२.
२. मा. राज्यमंत्री (पदुम), महाराष्ट्र राज्य, यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई -३२.
३. प्रधान सचिव, उद्योग, उर्जा व कामगार विभाग यांचे वरिष्ठ स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई - ३२.
४. महालेखापाल, महाराष्ट्र १/२ (लेखापरिक्षा / लेखा व अनुज्ञेयता), मुंबई / नागुपर.
५. आयुक्त पशुसंवर्धन, महाराष्ट्र राज्य, औंध, पुणे-०७.
६. अतिरिक्त आयुक्त पशुसंवर्धन, आयुक्त पशुसंवर्धन कार्यालय, औंध, पुणे -७.
७. मुख्य कार्यकारी अधिकारी, महाराष्ट्र पशुधन विकास मंडळ, अकोला
८. व्यवस्थापकिय संचालक, पुण्यश्लोक अहिल्यादेवी महाराष्ट्र मेंढी व शेळी विकास महामंडळ, गोखलेनगर, पुणे-१६
९. प्रादेशिक सहआयुक्त पशुसंवर्धन, सर्व विभाग
१०. सहआयुक्त पशुसंवर्धन, रोग अन्वेषण विभाग, औंध, पुणे -०७.
११. सहआयुक्त पशुसंवर्धन, पशुवैद्यकीय जैव पदार्थ निर्मिती संस्था औंध, पुणे-७.
१२. जिल्हा पशुसंवर्धन उपआयुक्त, सर्व जिल्हे
१३. पशुसंवर्धन उपायुक्त, गुण नियंत्रण प्रयोगशाळा, गोरेगांव, मुंबई.
१४. पशुसंवर्धन उपआयुक्त (रोगनियंत्रण), आयुक्त पशुसंवर्धन, महाराष्ट्र राज्य, औंध, पुणे-०७

१५. पशुसंवर्धन उपायुक्त (पशुधन), आयुक्त पशुसंवर्धन, महाराष्ट्र राज्य यांचे कार्यालय, औंध, पुणे-०७
१६. पशुसंवर्धन उपसंचालक (वैरणविकास), आयुक्त पशुसंवर्धन, महाराष्ट्र राज्य यांचे कार्यालय,
पुणे-०७
१७. विभागीय व्यवस्थापक, गोठित रेत प्रयोगशाळा, पुणे, नागुपर व औरंगाबाद (हर्सुल)
१८. प्राचार्य, राज्यस्तरीय प्रशिक्षण संस्था, गोखलेनगर, पुणे.
निवड नस्ती पदुम-४.